

แนวทางการจัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของ ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความหมายของมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม

สำนักงาน ก.พ. ได้สรุปความหมายของคำว่า “มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม” ไว้ว่า หมายถึง “สิ่งที่ต้องถือเอาเป็นหลักเทียบทางสภาพคุณงามความดีที่อยู่ภายในโดยรู้ได้เฉพาะตน และการถือเอาเป็นหลักเทียบทางข้อประพฤติปฏิบัติหรือแสดงออกทางกิริยาที่ควรประพฤติที่คนในสังคมนั้น องค์กรนั้น หรือส่วนราชการนั้น ได้ยอมรับนับถือกันมา หรือได้กำหนดร่วมกันขึ้นมาใหม่และประพฤติปฏิบัติร่วมกันว่า ข้อความประพฤติอะไรเป็นสิ่งที่ดี อะไรเป็นสิ่งที่ชั่ว ข้อความประพฤติอะไรถูก อะไรผิด และอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ”

โดยสรุป “มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม” หมายถึง หลักการหรือแนวทางปฏิบัติที่องค์กรประมวลขึ้นให้สมาชิกใช้ยึดถือปฏิบัติ เพื่อเป็นเครื่องกำกับความประพฤติของคนในองค์กรหรืออาชีพเดียวกันให้อยู่ในความถูกต้องดีงาม

ความสำคัญและที่มาของการจัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม

ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและเป็นกลไกหลักของประเทศในการให้บริการสาธารณะ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งยังมีหน้าที่และความรับผิดชอบสำคัญในอันที่จะบำบัดทุกข์บำรุงสุข และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น โดยให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและท้องถิ่น ดังนั้นการที่ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นจะมีความเป็นอยู่ที่ดี มีความสุขหรือไม่ จึงขึ้นอยู่กับการประพฤติปฏิบัติของข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกคน หากข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีคุณธรรม ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบจริยธรรม เป็นผู้ที่มีจิตสำนึกที่จะตอบสนองคุณแผ่นดินด้วยการกระทำทุกสิ่ง เพื่อคุณประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ โดยน้อมนำพระราชจริยวัตร พระราชกรณียกิจ และอัญเชิญพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวใส่เกล้าฯ เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดผลดีอย่างเต็มกำลังความสามารถแล้ว ย่อมส่งผลดีสู่ประชาชนโดยตรง

โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้ให้สิทธิ เสรีภาพ และการมีส่วนร่วมในการปกครองของประชาชน ตลอดจนเพิ่มอำนาจประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมากขึ้น โดยมีบทบัญญัติให้การใช้อำนาจรัฐเป็นไปโดยสุจริตและมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นการแก้ปัญหาการขาดจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความชอบธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงกำหนดบทบัญญัติในมาตรา ๗๗ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม กล่าวคือ “รัฐต้องจัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการและพนักงาน หรือลูกจ้างของรัฐ เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ และเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่”

มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมเป็นเครื่องมืออันสำคัญยิ่งที่จะช่วยให้ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีหลักการและแนวทางประพฤติปฏิบัติตนไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสม นำมาซึ่งประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความพอใจ ความผาสุกของประชาชน ความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติ และส่งผลให้เกิดความสุขความเจริญย้อนกลับมาสู่ตัวผู้ประพฤติปฏิบัติเองทุกคน

มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อนุสนธิจากคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.) ได้กำหนดมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่คณะอนุกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (อ.ก.ถ.) ด้านมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรม ใน ก.ถ. ได้ประมวลขึ้นจากข้อเสนอแนะของผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ลูกจ้างในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนผู้รับบริการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (โปรดดูภาคผนวก ประกาศ ก.ถ. เรื่อง มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยทั่วไปใช้ยึดถือเป็นหลักการและแนวทางปฏิบัติ เพื่อเป็นเครื่องกำกับความประพฤติของตน ได้แก่

๑. พึงดำรงตนให้ตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ และมีความรับผิดชอบ

- หมายถึง
- มีการปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา โดยคำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชน
 - การไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่หาผลประโยชน์
 - มีความรับผิดชอบต่อตำแหน่งหน้าที่

๒. พึงปฏิบัติหน้าที่อย่างเปิดเผย โปร่งใส พร้อมให้ตรวจสอบ

- หมายถึง
- มีขั้นตอนการปฏิบัติงาน แผนการทำงาน และการมอบหมายงานที่ชัดเจน โดยสามารถแจ้งลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงาน และระยะเวลา ให้แก่ผู้มาติดต่อราชการได้ทราบ เพื่อสามารถตรวจสอบและติดตามได้
 - มีการตั้งคณะกรรมการหรือคณะกรรมการที่ประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการตรวจสอบการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่และหน่วยงาน
 - มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย

๓. พึงให้บริการด้วยความเสมอภาค สะดวก รวดเร็ว มีอัธยาศัยไมตรี โดยยึดประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก

- หมายถึง
- การให้บริการที่เป็นมาตรฐานเดียวกันอย่างเสมอภาค ทั้งถึง เป็นธรรม
 - การให้บริการด้วยความสะดวกรวดเร็ว และตรงต่อเวลา
 - การให้บริการด้วยความเต็มใจ ยิ้มแย้ม แจ่มใส และรักษาประโยชน์แก่ผู้มารับบริการทุกคน

๔. พึงปฏิบัติหน้าที่โดยยึดผลสัมฤทธิ์ของงานอย่างคุ้มค่า

- หมายถึง
- การปฏิบัติหน้าที่ให้แล้วเสร็จตามกำหนดและบรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้
 - การปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงผลลัพธ์และผู้มารับบริการโดยอยู่ภายใต้ขอบเขตของระเบียบ กฎหมาย
 - การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุ้มค่า ทั้งในส่วนของการใช้เงินและใช้เวลา

๕. **พึงพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ และตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ**

หมายถึง - การศึกษาหาความรู้ที่ทันสมัยที่เป็นการพัฒนาทางวิชาการและพัฒนาจิตใจของตนเองอยู่เสมอด้วยวิธีการพัฒนารูปแบบต่างๆ เช่น การเข้าร่วมอบรม ประชุม สัมมนา และศึกษาด้วยตนเอง เป็นต้น

วิธีการจัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม

ในการจัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งควรไปดำเนินการจัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมเพิ่มเติมจากที่ ก.ค. กำหนด เพื่อใช้สำหรับหน่วยงานของตนเองตามความต้องการและสอดคล้องกับหน้าที่ ภารกิจ และสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อให้ได้มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยในการจัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งสามารถดำเนินการตามวิธีการและขั้นตอนอย่างใดก็ได้ แต่ที่สำคัญควรเปิดโอกาสให้สมาชิกในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการจัดทำด้วย หรืออาจใช้วิธีการและขั้นตอนตามที่ได้เสนอเป็นตัวอย่างไปพิจารณาปรับปรุงใช้ตามความเหมาะสม ดังนี้

๑. พิจารณาจัดตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนประชาชน

๒. เปิดโอกาสให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำตั้งแต่เริ่มต้นด้วยวิธีการระดมสมองหรือจัดสัมมนาอบรม เพื่อจะได้ร่วมรับรู้เข้าใจในความหมาย เนื้อหา สามารถซึมซับคุณค่าหรือความสำคัญของสิ่งที่ตนได้จัดทำขึ้น

๓. ในการจัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีปัจจัยสำคัญที่ควรคำนึงถึงและนำมาประกอบการพิจารณาจัดทำในหลายมิติ ดังที่ได้รวบรวมเสนอแนะเป็นแนวทางไว้แล้ว

๔. เมื่อได้จัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำเป็นประกาศ และแจ้งให้ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกคน ทราบ ยึดถือเป็นแนวทางประพฤติตนและหลักการปฏิบัติงาน และให้ติดประกาศโดยเปิดเผยดังตัวอย่างประกาศที่ได้จัดทำไว้แล้ว

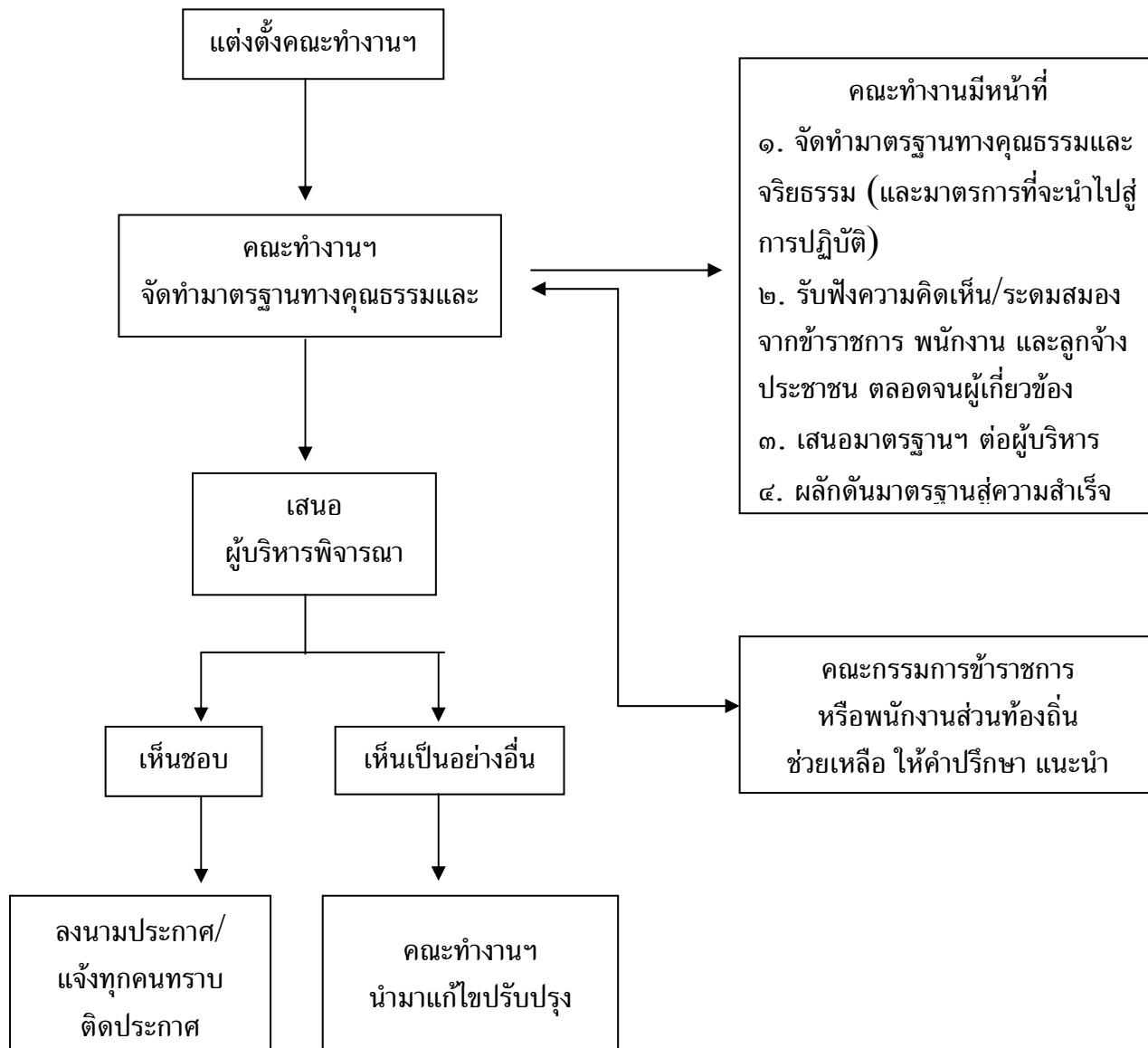
ทั้งนี้ สิ่งที่สำคัญและจำเป็นในการจัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีด้วยกัน ๓ ประการ คือ

๑. การมีส่วนร่วมในการจัดทำ : ร่วมคิด

๒. การมีส่วนร่วมต้องมาจากความต้องการของข้าราชการหรือพนักงาน : ร่วมทำ

๓. การมีส่วนร่วมที่จะปฏิบัติให้บังเกิดผลสัมฤทธิ์ : ร่วมปฏิบัติ

แผนภาพขั้นตอนการจัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมฯ

แนวทางดำเนินการเพื่อให้มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมบังเกิดผลในทางปฏิบัติ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม นอกจากการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมยอมรับแล้ว การดำเนินการเพื่อให้มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมบังเกิดผลในทางปฏิบัติได้อย่างแท้จริง เป็นรูปธรรมและยั่งยืน อาจทำได้ ๒ ประการควบคู่กัน คือ การนำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมมากำหนดเป็นมาตรการทางการบริหารขององค์กร เช่น การนำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมมาใช้ในกระบวนการสรรหาบุคคล การฝึกอบรมพัฒนา การพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่ง และการสร้างวัฒนธรรมขององค์กร เป็นต้น และการสร้างปัจจัยสนับสนุนมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม สามารถดำเนินการได้หลายวิธี โดยหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยเสริมสร้างดังกล่าว ยกตัวอย่างเช่น

๑. ส่งเสริมให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสร้างความรู้และทัศนคติให้แก่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานทุกคนให้รับรู้และเข้าใจอย่างแจ่มชัดว่าการประพฤติปฏิบัติตามกรอบของมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของหน่วยงานของตนเป็นอย่างไร พฤติกรรมใดคือพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติ พฤติกรรมใดคือพฤติกรรมที่พึงละเว้น

๒. การใช้มาตรการยกย่องให้รางวัลแก่ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมจนเป็นที่ประจักษ์ชัด อาจเป็นในรูปแบบเงินหรือมิใช่ตัวเงินก็ได้ เช่น การยกย่องชมเชย การมอบโล่ การประกาศเกียรติคุณ การประกาศชื่อทางสื่อมวลชน เป็นต้น นอกจากนี้มาตรการที่ควรดำเนินการควบคู่ไปกับการยกย่องให้รางวัล คือ การไม่สนับสนุนผู้ที่ไม่ประพฤติปฏิบัติตามกรอบของมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อแสดงให้เห็นความแตกต่างและสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้กระทำดี

๓. การเป็นแบบอย่าง (model) คือ การนำตัวอย่างที่ดีมาชี้ให้เห็น โดยจุดเน้นสำคัญ คือ ตัวผู้บังคับบัญชาทุกระดับจะต้องใช้ภาวะผู้นำในการทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและชักนำผู้ใต้บังคับบัญชาไปสู่การประพฤติปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม

๔. การตั้งชมรมหรือสร้างเครือข่าย เป็นวิธีการหนึ่งในการสร้างความรู้สึกร่วมให้เกิดขึ้นกับเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ซึ่งจะนำไปสู่การร่วมมือร่วมใจกันรณรงค์ให้เกิดการถือปฏิบัติ

๕. การจัดกิจกรรมรณรงค์ คือ การจัดให้มีกิจกรรมที่เป็นตัวอย่างที่ดีในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ประกวดเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานดีเด่น โดยใช้หลักการปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมขององค์กรเป็นแนวพิจารณา เป็นต้น ทั้งนี้ อาจจัดให้ประชาชนหรือบุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเหล่านั้น เช่น มีส่วนร่วมในการคัดเลือกหรือตัดสิน จะทำให้เกิดพลังผลักดันจากภายนอกได้อีกส่วนหนึ่ง

๖. การประชาสัมพันธ์ คือ เผยแพร่ ความรู้ ความเข้าใจ กระจายข่าวในรูปแบบของสื่อประเภทต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในองค์กร ผู้รับบริการ ประชาชน และสังคมได้รับทราบมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมขององค์กร เช่น จัดทำโปสเตอร์ ติดประกาศ ทำจดหมายข่าว แผ่นพับ วิดิทัศน์ เป็นต้น

๗. การศึกษาดูงาน คือ การศึกษาดูงานจากหน่วยงานอื่นที่สามารถนำมาเป็นแบบอย่างที่ดีได้ หรือการให้หน่วยงานอื่นมาดูงานของหน่วยงาน จะเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดความต้องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานด้วยตัวของเจ้าหน้าที่เอง

๘. นำหลักธรรมหรือคำสอนของศาสนาต่าง ๆ มาใช้กับข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวทางในการประเมินผล

เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของตนเองแล้ว ควรที่จะประเมินผลความสำเร็จของมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อตรวจสอบประเมินสถานภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า การปฏิบัติงานของข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายของมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมเพียงใด โดยในการประเมินผลอาจดำเนินการได้ทั้งสองแนวทาง กล่าวคือ การประเมินผลโดยบุคคลภายนอกหน่วยงาน และการประเมินผลโดยบุคคลภายในหน่วยงาน

การประเมินผลโดยบุคคลภายนอกหน่วยงาน

การประเมินผลโดยบุคคลภายนอกหน่วยงาน คือ การประเมินผลจากผู้ที่ไม่ได้ปฏิบัติงานในหน่วยงานนั้น ๆ อันประกอบไปด้วย ประชาชนผู้มารับบริการ และ/หรือคณะผู้ประเมินที่คัดเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยอาจดำเนินการได้ด้วยการว่าจ้างที่ปรึกษาหรือสถาบันการศึกษาเป็นผู้ประเมิน

การประเมินผลโดยบุคคลภายในหน่วยงาน

การประเมินผลโดยบุคคลภายในหน่วยงาน คือ การประเมินผลจากผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานนั้น ๆ โดยอาจมีวิธีการและขั้นตอนในการประเมินผล ดังนี้

๑. ผู้จัดทำการประเมินผล

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดผู้รับผิดชอบการประเมินผลในรูปของคณะกรรมการ ซึ่งควรเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงานชุดเดียวกันกับชุดที่จัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม

๒. วิธีการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการประเมินผล

วิธีที่จะดำเนินการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการประเมินผลมีอยู่หลายวิธีด้วยกัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมกับหน่วยงานตน เช่น การสัมภาษณ์ การตอบแบบสอบถาม การวิจัยประเมินผล การจัดเก็บข้อมูลจากเอกสาร เช่น รายงานผลการตรวจสอบภายใน เรื่องราวร้องทุกข์ เป็นต้น

๓. ขั้นตอนการประเมินผล

คณะผู้จัดทำการประเมินผลควรมีขั้นตอนในการดำเนินการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

(๑) ทำความเข้าใจเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และความหมายของมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมที่จัดทำขึ้น

(๒) กำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมแต่ละข้อในเชิงพฤติกรรม เพื่อเป็นเครื่องชี้ถึงความสำเร็จที่จะสามารถวัดได้ โดยต้องสอดคล้องกับประเภทภารกิจหน้าที่ของหน่วยงาน และอยู่ในขอบเขตของเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และความหมายของมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมที่จัดทำขึ้น เช่น ตัวชี้วัดมาตรฐานการให้บริการประชาชนผู้มารับบริการ คือ อัตราความพึงพอใจของประชาชน หลังจากได้รับการบริการ ระยะเวลาที่ผู้ปฏิบัติงานให้บริการประชาชนหรือที่ให้ประชาชนรอก่อนที่จะให้บริการ ขั้นตอนการติดต่อราชการที่สั้นลง เป็นต้น

(๓) กำหนดวิธีการ ระยะเวลา และกลุ่มเป้าหมายของการประเมินผลว่าจะเป็นรูปแบบหรือประเภทใด โดยอาจกำหนดขึ้นเองหรือตามที่ได้แนะนำแนวทางตามความเหมาะสม

(๔) ดำเนินการตามแผนงานและระยะเวลา

(๕) นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่ตั้งไว้ว่ามีความเหมือนและความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

(๖) สรุปผลและข้อเสนอแนะ พร้อมเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคแก่ผู้บังคับบัญชา เพื่อพิจารณาปรับปรุงต่อไป

กรอบแนวทางการเสริมสร้างมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อเสริมสร้างให้มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมบังเกิดผลในทางปฏิบัติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีแนวทางการเสริมสร้างมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม มีตัวชี้วัดเพื่อการประเมินผล ซึ่งได้จัดทำเป็นตัวอย่างไว้แล้ว
